

Danske havne: Rygraden i grøn omstilling

Havnepartnerskabet blev nedsat af SVM-regeringen i foråret 2023.

Hensigten er at sikre gode økonomiske og erhvervspolitiske rammer for at danske erhvervshavne kan være fundamentet for Produktionsdanmark, både som porte til omverdenen og som knudepunkter for Danmarks grønne omstilling, ikke mindst på området for havvind, og dermed også for tusindvis af arbejdspladser.

Brancheorganisationen Danske Havne har deltaget i arbejdet hele vejen og bidraget på væsentlige områder til de endelige anbefalinger fra Havnepartnerskabet. Siden september 2023 har Partnerskabets 15 deltagende interesseorganisationer kortlagt og analyseret erhvervshavnens styrker og svagheder, muligheder og udfordringer og kommet frem til en lang række anbefalinger til regeringen og Folketinget.

Havnepartnerskabet finder, som det hedder i rapporten, at: ”Danske erhvervshavne står i dag særdeles stærkt i den nordvesteuropæiske konkurrence om den vækst og beskæftigelse, som knytter sig til den ambitiøse planlagte udbygning af havvind frem mod 2030 – ikke mindst i kraft af den infrastruktur, som er etableret i tæt samarbejde med kommercielle og finansielle tredjepartnere.”

Med væksten i møllestørrelser in mente skal der dog ske væsentlige opgraderinger i danske havneanlæg i forhold til kajkanters bæreevne, kajlængder og dybere sejlrender. Derfor hedder det videre i rapporten: ”Det kræver investeringer, der i dag ikke kan findes fuld kommerciel finansiering til.”

Danske Havne er helt enige. Der også andre anliggender, der skal løses - f.eks. pladsen til de traditionelle havneerhverv - for at opgaven kan løftes og bringe de danske klimamål sikkert i havn.

Fortsat styrkeposition i de danske erhvervshavne fordrer især tre ting:

1. Havnearealer skal reserveres til havneformål

- *Aktive havnearealer skal have en bedre beskyttelse end tilfældet er i dag, og det skal være nemmere at etablere erstatningsarealer, hvis aktive havnearealer i helt særlige tilfælde inddrages til ikke-havne-relaterede formål.*
- Aktive havnearealer skal nyde udstrakt beskyttelse i Planloven.

2. Tempoet for myndighedsgodkendelser skal væsentligt op

- *Sagsbehandlingstiden på tilladelser til oprensning og uddybning af sejlrender og havnebassiner skal ned - de såkaldte klaptilladelser. Der er brug for en langt mere smidig og koordineret myndighedsbehandling af klapanøgninger, så havnene kan vedligeholde og om nødvendigt udbyde sejlrenderne.*
- Sagsbehandlingstid på havneudvidelser skal effektiviseres – det skal hurtigere, så Danmark kan være blandt de bedste i Europa.
- Regelforenkling ved miljøtilladelser i det omfang, det er muligt.

3. Der skal ske en regelforenklings på havneområdet

- *Havneloven skal være teknologineutral* – det skal være muligt for havnene at etablere solceller på pak-hustage, varmepumper, landstrømsanlæg/batterier mv. og sælge overskydende strøm videre til nettet.
- Havneloven skal forenkles - målsætningen må være en mindre lov.
- Grønne energiprojekter skal prioriteres som havnerelateret aktivitet i havneloven - så havne kan etablere og indgå i samarbejder med private virksomheder om alle former for ”grønne” teknologier, herunder CCS og PtX-projekter, hvis havnebestyrelsen beslutter det.

I en lang årrække har der været rift om erhvervshavnens arealer. Man har nedlagt erhvervsgrunde, opsagt erhvervslejemål, flyttet virksomheder og bygget ejerboliger på matriklerne som led i ejerkommunernes byudvikling. Boliger med udsigt til vand er attraktive, så løsningen har ligget lige for.

De danske erhvervshavne fattes dog plads. Selvom der er forskelle – nogle steder er havnen flyttet og byudvikling på det gamle havneområde nærliggende - så er det nødvendigt at værne om de aktive erhvervsarealer, som havnene har. For udviklingen indenfor havnedriften kræver stadig mere plads – både til transport, opbevaring og produktion.

Udfordringen opstår bl.a. som følge af den grønne omstilling og den store politiske fokus på udbygningen af havvind. Som Havnepartnerskabet rigtigt fastslår, så øger havvindsudviklingen kravene til havnene både i størrelse og gørelse. Dét udfordrer så de traditionelle havneerhverv, som også skal have plads til udvikling af deres forretninger. Så der er ikke mere plads at give af.

Forudsætningen for, at Danmark kan nå de politisk fastsatte klimamål i både Klimaloven (2020) og i aftalerne om ambitiøs og hurtig udbygning af vindenergi i henholdsvis Nordsøen og Østersøen med Esbjergaftalen i maj 2022 og Marienborg deklARATIONEN fra august 2022, er, at myndigheders godkendelser i forbindelse med f.eks. vindmølleparker, havneudvidelser og klapning øges dramatisk. I dag kan det tage op til fire gange så lang tid at få de endelige godkendelser til en havneudvidelse, som det tager at foretage den faktiske fysiske udvidelse.

Et forhold, som statsministeren selv adresserede i sin åbningstale til Folketinget i oktober 2023, men som der fortsat mangler afklaring omkring. Havneloven fra 1999 regulerer havnes virkeområde og sætter rammer for driften. Allerede i 2011 slog det dengang nedsatte Havnelovsudvalg efter besøg på en række erhvervshavne fast, at havnene drives professionelt og fremtidsorienteret, at der er efterspørgsel efter havnearealer og at en opdateret havnelov vil give havnene bedre rammer for at imødegå de udfordringer, der er, og favne de muligheder, der også er.

Det var rigtigt i 2011 og det er endnu mere rigtigt i 2024. Havneloven trænger til en justering.

Regelforenklings skal præcis sikre, at havnene kan bidrage til grøn erhvervsudvikling i Danmark. Havneloven er ikke energineutral, og der bør ikke i loven optræde begrænsninger i forhold til, hvilke grønne teknologier, der kan anvendes og placeres på en havn.

De danske erhvervshavne er afgørende for forsyningen til Danmark og bør prioriteres og vurderes som sådan. Havnene er knudepunkter for vores forsyningslinjer og i tiltagende omfang for vores militære sikkerhed og for vores allierede i NATO.

Tre fjerdedele af dansk udenrigshandel kommer over kaj, og Danmark er Europas tredje største søfartsnation efter Grækenland og Italien.

Der landes fisk for milliarder i danske fiskerihavne, og både de helt store og de små erhvervshavne spiller centrale roller i deres lokalområder målt på både direkte og afledt beskæftigelse og dermed jobskabelsesmuligheder.

Desuden er erhvervshavne i tiltagende omfang knudepunkter i Danmarks militære sikkerhed.